

Herkes her yerde hailsiz, manisiz Allah'a teveccüh edebilir. Niçin "Ya Gavs!" denilip bazı şeyler istenilmiş? Üstad'ın da Bayram Ağabey'e "Beni hatırla!.." dediği geçiyor. Nasıl anlamalıyız?

Evvela hakiki tasarruf ve kabul makamının Allah olduğunu, sebeplerin ve vesilelerin buna sadece bir bahane ve perde olduklarını iyi bileceğiz. Allah istemedikçe hiçbir şey vuku bulmaz; ne evliyalar himmet edebilir ne de melekler yardım edebilir. Üstad Hazretleri bu gerçeği şöyle ifade ediyor:

"İ'lem eyyühe'l-aziz! Velilerin himmetleri, imdatları, manevi fiilleriyle feyiz vermeleri hâli veya fiili bir duadır. Hâdi, Muğis, Muin, ancak Allah'tır..."(1)

İslam dininde tevessül, yani Allah katında makbul bir şeyi vasıta kılarak Allah'tan bir şey istemek caizdir. Mesela, "*Allah'ım Kâbe hakkı için beni affet.*", "*Peygamber hürmetine bana yardım et; İmam Rabbani Hazretlerinin vesilesi ile beni şu musibetten kurtar.*" demek, İslam alimlerince hiçbir sakınca görülmemiştir. Bunu sakıncalı ve şirk görenler ehli bidat olan Vehhabilik mezhebidir ki, Ehl-i sünnetin dışında olan bir mezheptir.

Vesileleri vesilelikten çıkarıp, bizzat vesilelerden istemek şirk olur. Mesela, "*Ey Kâbe, bana şunu ver, ey Peygamber beni affet, ey filanca benim başımdan şu musibeti al.*" demek şirkdir. İkisini birbirbiri ile karıştırmamak gerekir.

Teveccül, yani vesile ile Allah'tan istemek caizken, bizzat vesileden yardım ve talepte bulunmak şirkdir.

Vesile edilen şey, Allah ile kul arasında kesif bir perde olup, Allah'tan istemeyi engelliyor ise, bu vesile şirk unsuru oluyor. Yok, vesile Allah ile kul arasında şeffaf bir perde olup, Allah'tan istemek manasına kuvvet veriyor ise, bu makbul ve caizdir. İşte Vehhabi zihniyeti bu hakikati kavramadığı için tevessülü şirk olarak kabul ediyorlar.

Vesile edilerek yapılan duaların makbul ve hak olduğuna dair konu ayet ve hadislerde şöyle geçiyor:

"Ey iman edenler, Allah'tan korkun, ona ulaşmak için vesile arayın ve onun uğrunda cihad edin. Umulur ki, felâha"

kavuşursunuz.” (Maide, 5/35)

“Dua edenler rabbına ulaşmak için bir vesile edindiler. Böylece kim (Allah’a) daha yakın olur, diye ortaya çıkar. Bunlar, onun rahmetini umuyorlar ve onun azabından korkuyorlar. Şüphesiz ki onun azabı sakınması gerekli olan husustur.” (İsra, 17/57)

Hz. Enes anlatıyor: Hz. Ömer, kuraklık ve kıtlık olduğunda -halkla birlikte- yağmur duasına çıktığı her seferinde Hz. Abbas’ı vesile yapar ve şöyle dua ederdi:

“Allah’ım! Biz daha önce Peygamberimizi vesile yaparak senden yağmur istiyorduk ve sen de bize yağmur veriyordun. Şimdi ise -Peygamberimiz aramızda yok- onun amcasını vesile kılarak senden yağmur istiyoruz, ne olur bize yağmur ver.” derdi ve hemen yağmur yağmaya başladılar."

İmam Ahmed ve Trimizî'nin bildirdiğine göre, gözünden muzdarip olan a'ma bir adam Hz. Peygamber (a.s.m)'e gelerek kendisi için dua etmesini istedi. Hz. Peygamber (a.s.m), ona:

"İstersen senin için bunu tehir edeyim ki, ahiretin için hayırlı olur. (Tirmizî'de: istersen sabredersin); istersen sana dua edeceğim." dedi. Adam, dua etmesini isteyince, Hz. Peygamber (a.s.m), ona güzelce abdest almasını, sonra iki rekat namaz kılmasını ve ardından da şöyle dua etmesini emretti:

“Allah’ım! Senin rahmet peygamberin olan Muhammed’i vesile kılarak senden istiyor ve sana yöneliyorum. Ya Muhammed! Bu ihtiyacımın giderilmesi için seninle / seni vesile ederek, Rabbime yöneliyorum. Allah’ım! Onun hakkımdaki şefaatin kabul buyur!”(3)

Adam -gidip söylenenleri yaptı- dönüp geldiğinde gözleri açılmıştı.(Tuhfet’u’l-Ahvezî, ilgili hadisin şerhi).

Ayrıca Ehl-i sünnet alimlerinin hiçbirisi vesileyi inkar etmemişler, bilakis kabul edip teşvik etmişlerdir. Salih kulları vesile yaparak dua etmekte ve onun hürmetine Allah’tan bir şey talep etmekte herhangi bir sakınca yoktur. Yalnız salih olan

kullardan bizzat bir şey istemek ve ondan beklemek şirk olur. Zira kainatta Allah'tan başka istinat ve istimdat noktası yoktur, her şey Allah'ın havl ve kuvveti ile vuku buluyor.

Vesilelerde havl ve kuvvet, yaratma ve icad yoktur. Onlar sadece Allah katında bir iltimas ve hürmet vesilesidir. Bazen bir gözün hatırı için çok gözler affedilir, sözü buna işaret ediyor.

Bir mesele İslam'ın temel meselesi ile çelişiyor ise o mesele tevîl ve tabir edilmelidir. Şimdi Üstad Hazretleri gibi makbul bir evliyanın "**Beni hatırla!..**" tabiri şirk olmayacağına göre, bu tabirden başka bir mana anlamak gerekir. O da şu olmalıdır: "*Sıkıştığın zaman benim vesilem ile Allah'tan yardım ve şefa'at iste. Ya da ben bir aynayım, benim aynamda Allah'ın isim ve sıfatları yansır, sen bu yansımaları hatırlayarak Allah'tan medet iste. Ya da benim iman ve itikat konularında anlattıklarımı hatırla.*" şeklinde anlamalıyız.

Geylani Hazretlerinin cevizi bulması meselesinde de benzer bir mana ve metot kullanmalıyız. Yani "*Ya şeyh Allah'ın izni ve inayeti ile cevizimi bul.*" şeklinde anlamalıyız. Nasıl ki, bir valinin indinde makbul olan bir adama, bu işimi yap deriz. Aslında işi yapacak olan validir, ama valiye nazı geçen birine işimi yap diyoruz. Burada, ancak ve ancak bu işi vali yapar ama birisi ricacı olmalıdır, demektir. Bir vesileye müracaat etmemiz de aynı anlama gelmektedir. Zira hakiki merci Allah'tır, makbul ve salih insanlar sadece bir sebep ve perdedirler.

Yalnız, -haşa- "*Allah diyenler değil de, ya şeyh diyenler kurtuldu.*" ifadesi, hem çok tehlikeli hem de çok çirkin bir ifade olup Risale-i Nur'un meslek ve meşrebine yakışmıyor. Bu gibi ifadeler avam ve cahil insanları şirke götürebilir. Bu sebeple böyle hikmetsiz ve riskli ifadeleri ağıza almamakta fayda mülâhaza ediyoruz.

Dipnotlar:

(1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Şûle.](#)

(2) bk. *Buharî, İstiska, 3.*

(3) bk. *Tirmizi, Daavat, 119, Müsned, IV/138.*